

A szocialista urbanizáció és az ipari falvak Magyarországon

Rezümé

Készítette: Berény Lili

2023

A szocialista gazdaságpolitika egyik alappillére a nehézipar gyors, erőltetett fejlesztése volt. Ez az élet minden területére hatással volt, és a településeket sem kímélték a változások. A kor egyik sajátosságának tekinthetők az újonnan létrehozó városok és az egyéb iparhoz köthető településtípusok. Ennek egy speciális csoportját képezik az úgynevezett „köztes” falvak. Jellemző rájuk, hogy bár megtalálhatóak voltak bennük városias vonások, például többszintes lakóépületek, de jogilag megragadtak községi szinten. Felmerülhet a kérdés, hogy ezek a települések a szocialista területfejlesztési politika, vagy éppen annak hiánya miatt akadtak-e el az urbanizáció folyamatában. Erre a rendszerváltás utáni helyzetük vizsgálata adhat választ. A magyarországi települések népességére, a növekedésük intenzitására, az egyéb szocializmusra vonatkozó adatokra, és az ezek alapján létrehozott adatbázisra támaszkodva kiválasztásra került 18 település, amelyek változásain keresztül fejlődési pályák állapíthatók meg. A települések eredeti funkcióinak függvényében az rendszerváltás utáni közigazgatási, illetve funkcionális változások is másképpen mentek végbe. Az eredetileg ipari funkciójú falvakra sokkal inkább jellemző a formális urbanizáció sikeressége, mint a bányász településekre. A funkcionális változásokat tekintve a bányász falvak nagyobb része veszítette funkcióját, illetve szegregálódott, mint a más eredeti funkcióval rendelkező falvak. A dolgozatom célja, hogy ezeket a változásokat és a tipikus fejlődési pályákat kategorizáljam, illetve a lehetséges okaikat pedig feltárjam.